ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr.A420276119
AA43-0800-21/11
ECLI:LV:ADAT:2021:1208.A420276119.7.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2021.gada 8.decembrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnesis referents Ojārs Priedītis,
tiesneses Karina Krastiņa un Una Mihailova

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/, sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/, sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums B/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru tiktu izsniegti nosacījumi zemes ierīcības projekta izstrādei zemes vienības /adrese A/, sadalīšanai, sakarā ar /pers. A/, sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/, sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums B/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2021. gada 26. marta spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Rīgas pilsētas būvvaldē (turpmāk – būvvalde) 2019. gada 7. martā saņemts zemes vienības /adrese A/, kadastra numurs /kadastra numurs A/(turpmāk – strīdus zemesgabals), tā laika īpašnieku /pers. A/, /pers. B/ un SIA /Nosaukums B/ (turpmāk – iesniedzēji) iesniegums par zemes ierīcības projekta izstrādi (turpmāk – iesniegums) strīdus zemesgabala sadalīšanai.

Ar būvvaldes 2019. gada 6. jūnija lēmumu Nr. BV-19-7687-nd (turpmāk – sākotnējais lēmums) strīdus zemesgabala sadalīšana atteikta.

Iesniedzēji sākotnējo lēmumu apstrīdēja.

[2] Ar Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta (turpmāk – departaments) 2019. gada 16. septembra lēmumu Nr. DA-19-1706-ap (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) sākotnējais lēmums atstāts negrozīts. Pārsūdzētais lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem apsvērumiem.

[2.1] Zemes ierīcības projekta izstrāde ir sadalīta divos posmos. Vispirms zemes ierīcības projekta izstrādes ierosinātājam izsniedz projekta izstrādes nosacījumus. Tad zemes ierīkotājs izstrādā projektu un pašvaldība izdod administratīvo aktu par projekta apstiprināšanu vai noraidīšanu. Pašvaldībai, saņemot personas iesniegumu ar lūgumu izsniegt zemes ierīcības projekta izstrādes nosacījumus, ir jāvērtē zemes ierīcības projekta pieļaujamība, proti, vai tas vispār ir atbilstošs normatīvo aktu prasībām. Projekta izstrādes nosacījumu izsniegšana ir atsakāma, ja normatīvie akti nepieļauj projekta izstrādi.

[2.2] Iesniegumam nav pievienota nekāda grafiska informācija vai konkretizēts skaidrojums, kādā veidā jaunizveidotajām zemes vienībām tiks nodrošināta piekļuve.

[2.3] Iesniegumā norādītā robeža neatbilst normatīvo aktu prasībām transportlīdzekļu novietnēm.

[2.4] Uz strīdus zemesgabala atrodas citām personām piederošas ēkas. Tādēļ strīdus zemesgabala sadalīšanas iespēja ir aplūkojama gan no teritorijas plānošanas un apbūves jautājumu aspekta, gan no ēkas īpašnieku viedokļa.

No strīdus zemesgabala nomas līguma izriet, ka Biķernieku kompleksās sporta bāzes (turpmāk – Sporta bāze) uzturēšanai tiek iznomāts strīdus zemesgabals visā tā kopplatībā. Sporta bāze ir uzskatāma un funkcionē kā vienots publiska rakstura objekts, neraugoties uz to, ka minēto kopumu veido vairāki īpašumi. Strīdus zemesgabala sadale nav pieļaujama, jo tā reālās sadales gadījumā tiktu sašķelts vienotais Biķernieku sporta būves komplekss, kas vairs neatbilstu tā sākotnējam sastāvam un funkcionalitātei.

[3] Nepiekrītot pārsūdzētajam lēmumam, strīdus zemesgabala šā brīža īpašnieki līdzpieteicēji /pers. A/, SIA /Nosaukums A/ un SIA /Nosaukums B/ vērsās tiesā ar pieteikumu, lūdzot izdot labvēlīgu administratīvo aktu. Pieteikums pamatots ar turpmāk minētajiem apsvērumiem.

[3.1] Pašvaldībai, saņemot ierosinājumu par zemes ierīcības projekta izstrādi, šajā procesa sadaļā ir jāpārbauda tikai

tas, vai normatīvajos aktos ir noteikts aizliegums zemes ierīcības projekta izstrādei. Šajā procesa sadaļā iestādei nav jāvērtē iesniegtā zemes ierīcības projekta skice, plānotā zemesgabala sadales līnija un citi ārējie apstākļi (stāvvietu izvietojums, gājēju piekļūšana u. c.). Pārsūdzētajā lēmumā nav norādīts neviens normatīvais akts, kas nepieļautu zemes ierīcības projekta izstrādi strīdus zemesgabalam.

[3.2] Sporta bāze sastāv no pieciem atsevišķiem zemesgabaliem. Līdz ar to tā jau reāli dabā ir sašķelta un viena zemesgabala sadalīšana pati par sevi neietekmēs ne tās sastāvu, ne funkcionalitāti. Turklāt neviens normatīvais akts neaizliedz ierosināt zemes ierīcības projekta izstrādi zemesgabalam, kas ietilpst kādas nacionālās vai kompleksās sporta bāzes sastāvā.

[3.3] Normatīvajos aktos iekļautās prasības transportlīdzekļu novietnēm un projektētajai robežai ir risināmas zemes ierīcības projekta izstrādes un saskaņošanas gaitā, bet pašas par sevi tās nevar būt šķērslis, kas nepieļauj zemes ierīcības projekta izstrādi.

[3.4] Pārsūdzētajā lēmumā iestāde jau zemes ierīcības projekta izstrādes ierosinājuma stadijā, tas ir, stadijā, kad jāsaņem tikai noteikumi zemes ierīcības projekta izstrādei, risina jautājumu par piekļūšanu plānotajām zemes vienībām. Pārsūdzētajā lēmumā norādītās normatīvo aktu prasības attiecas nevis uz atļauju izstrādāt vai neizstrādāt zemes ierīcības projektu, bet gan nosaka prasības, kas ir ņemamas vērā zemes ierīcības projekta izstrādes gaitā un kuras iestāde var iekļaut savos noteikumos par zemes ierīcības projekta izstrādi.

Pretējā gadījumā rodas situācija, ka zemes ierīcības projekta izstrādes ierosinātājiem pašvaldībā ir jāiesniedz jau gatavs zemes ierīcības projekts, lai saņemtu atļauju to izstrādāt. Šāda situācija ir pretrunā normatīvajos aktos noteiktajai zemes ierīcības projekta izstrādes un apstiprināšanas secībai. Tikai pēc zemes ierīcības projekta izstrādes nosacījumu saņemšanas zemes ierīcības projekta ierosinātāja izvēlēts zemes ierīkotājs sagatavo projekta grafisko daļu.

[3.5] Atdalāmās teritorijas Nr. 1 un Nr. 3 ar esošajām sporta būvēm piekļaujas Sporta bāzei un jau šobrīd tiek izmantotas kā vienots sporta komplekss. Līdz ar to arī turpmāk gājēju plūsma un auto novietošana teritorijās Nr. 1 un Nr. 3 tiks organizēta, izmantojot esošo Sporta bāzes infrastruktūru zemes ar piekļuvi ielu sarkanajām līnijām.

[3.6] Iestādes pienākumā pašai iegūt informāciju, kas nepieciešama lēmuma pieņemšanā, ietilpst jau radītas informācijas iegūšana. Tajā nevar ietilpt trešās personas VAS „Ceļu satiksmes drošības direkcija" viedokļa noskaidrošana, jo tai nav nekāda procesuālā sakara ar konkrēto administratīvo lietu.

Zemes ierīcības projektu ierosina zemes īpašnieki. Strīdus zemesgabala nomniekam šajā procesā likumdevējs nav paredzējis nekādas tiesības. Tāpēc trešās personas viedokļa noskaidrošana nevar būt administratīvā akta izdošanas priekšnoteikums un būt par pamatu adresātam nelabvēlīga administratīvā akta izdošanai.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2019. gada 24. oktobra lēmumu lietā kā trešā persona bez patstāvīgiem prasījumiem pieaicināta VAS „Ceļu satiksmes drošības direkcija".

[5] Ar Administratīvās rajona tiesas 2021. gada 26. marta spriedumu līdzpieteicēju pieteikums noraidīts.

Spriedums pamatots ar turpmāk minētajiem apsvērumiem.

[5.1] Lietā ir strīds par atteikumu izsniegt zemes ierīcības projekta izstrādes nosacījumus. Departaments uzskata, ka normatīvie akti izskatāmajā gadījumā nepieļauj zemes ierīcības projekta izstrādi, tāpēc jau šajā stadijā ir atsakāma zemes ierīcības projekta izstrādes nosacījumu izsniegšana. Savukārt līdzpieteicēji uzskata, ka normatīvajos aktos nav noteikts aizliegums konkrētajai zemes ierīcības projekta izstrādei, bet normatīvajos aktos norādīto prasību ievērošana ir risināma zemes ierīcības projekta izstrādes un saskaņošanas gaitā.

Tiesa secināja, ka no iesnieguma un tā papildinājumiem izriet, ka līdzpieteicēji vēlas zemesgabala sadalīšanu, nodalot no tā teritorijas ar sporta būvēm, lai zemesgabala daļā, uz kuras būves neatrodas, varētu īstenot apbūvi, tajā skaitā ar dzīvojamo funkciju.

[5.2] Izvērtējusi Zemes ierīcības likuma un Ministru kabineta 2016. gada 2. augusta noteikumu Nr. 505 „Zemes ierīcības projekta izstrādes noteikumi" (turpmāk – Zemes ierīcības projekta noteikumi) normas, tiesa konstatēja, ka zemes ierīcības projekta izstrādes nosacījumu izdošana nav tikai formāla pašvaldības rīcība, bet jau šajā stadijā ir vērtējama zemes ierīcības projekta pieļaujamība.

Spriedumā norādīts, ka strīdus zemesgabala sadales pieļaujamības jautājums ir risināms pēc iespējas agrākā procesa stadijā. Tas izriet gan no Zemes ierīcības projekta noteikumu 11.2. apakšpunkta, gan arī no pavisam praktiskiem apsvērumiem, jo nav vērts ieguldīt laiku un resursus procesā, ja jau sākotnēji redzams, ka zemes vienības sadalīšanas priekšlikums nevarēs tikt atbalstīts un apstiprināts. Proti, ja šķēršļi zemes vienības sadalīšanai ir redzami jau sākotnēji, ir tikai saprātīgi atteikumu neatlikt uz vēlāku laiku.

[5.3] Strīdus zemesgabals ir daļa no Sporta bāzes. Nacionālās sporta bāzes statuss atbilstoši likuma „Par nacionālās sporta bāzes statusu" 4. pantam attiecas ne tikai uz būvēm, kas atrodas nacionālās sporta bāzes teritorijā, bet arī uz šajā teritorijā esošajām zemes vienībām, kas ir nacionālās sporta bāzes kompleksa – būvju un vides – daļa. Līdz ar to nacionālās sporta bāzes statuss teritorijai kopumā var būt šķērslis atsevišķas zemes vienības nodalīšanai no tās un izmantošanai citiem, ar nacionālo sporta bāzi nesaistītiem mērķiem.

[5.4] Spriedumā norādīts, ka atbildētāja pamatoti izskatāmajā lietā noskaidroja arī trešās personas viedokli.

Konkrētajā gadījumā Ministru kabinets nav lēmis par strīdus zemesgabala izslēgšanu no Sporta bāzes sastāva. Trešā persona, kas nodrošina konkrētās nacionālās sporta bāzes darbību un attīstību, nomā visu strīdus zemesgabalu Sporta bāzes vajadzībām. Trešā persona apliecina, ka šobrīd strīdus zemesgabals visā tā platībā ir nepieciešamas Sporta bāzes

darbības nodrošināšanai. Minēto apstiprina arī Ministru kabineta 2019. gada 11. decembra rīkojums Nr. 630 „Par konceptuālo ziņojumu „Par Biķernieku kompleksās sporta bāzes attīstības projekta realizēšanas modeli”” (turpmāk – Konceptuālais ziņojums), ar kuru atbalstīta Sporta bāzes attīstības projekta realizēšana, iegūstot valsts īpašumā Sporta bāzes darbības nodrošināšanai nepieciešamo privātpersonu zemi, tajā skaitā strīdus zemesgabalu. No Konceptuālā ziņojuma izriet, ka zemes reformas laikā mākslīgi izveidotā piespiedu dalītā īpašuma attiecības būtiski apgrūtina Sporta bāzes turpmāko darbību. Iegūstot Sporta bāzes uzturēšanai un attīstībai nepieciešamo privātpersonām piederošo zemi valsts īpašumā, tiktu izbeigtas dalītā īpašuma attiecības, tādējādi nodrošinot priekšnoteikumus sekmīgai Sporta bāzes ilgtermiņa attīstībai un pilnvērtīgai tās trašu, teritorijas un infrastruktūras uzturēšanai un izmantošanai.

Konkrētajā gadījumā Konceptuālais ziņojums un Ministru kabineta izdarītā izvēle apliecina, ka pašlaik nav ieceres Sporta bāzi sadalīt, tieši pretēji, ir iecere atpirkt strīdus zemesgabalu.

[5.5] Tiesa norādīja, ka dalītā īpašuma attiecības būtiski apgrūtina Sporta bāzes attīstību. Izveidojusies vēsturiskā situācija nevar būt par pamatu tam, lai turpinātu sadrumstalot Sporta bāzes teritoriju.

Sporta bāze ir uzskatāma un funkcionē kā vienots publiska rakstura objekts, neraugoties uz to, ka minēto kopumu veido vairāki īpašumi. Strīdus zemesgabala sadale ar mērķi to izmantot citām, nevis Sporta bāzes vajadzībām, neatbilstu Sporta bāzes interesēm, tās būvju pilnvērtīgas funkcionalitātes nodrošināšanai un tās kompleksu sašķeltu.

Līdzpieteicējiem nav subjektīvo tiesību izlemt par Sporta bāzes sastāvu un apjomu. Normatīvie akti neparedz nacionālās sporta bāzes sastāvā esošas zemes vienības īpašniekam tiesības izlemt par nacionālās sporta bāzes sastāvu. Tādēļ līdzpieteicēji nav pilnvaroti izlemt par Sporta bāzes attīstību un tās turpmāko izmantošanu.

[5.6] Pārsūdzētajā lēmumā pamatoti aplūkota strīdus zemesgabala sadales ieceres pieļaujamība, tostarp no teritorijas plānošanu regulējošo normatīvo aktu prasībām, ciktāl to jau iespējams izvērtēt konkrētajā stadijā no iesniegumā un tā papildinājumos norādītā.

[5.7] Normatīvie akti nepieļauj tāda zemes ierīcības projekta izstrādi, kura rezultātā, sadalot zemesgabalu, nebūtu vairs iespējams nodrošināt zemesgabalā esošo būvju pilnvērtīgu funkcionēšanu. Taču iesniegumā paredzētais strīdus zemesgabala sadalīšanas priekšlikums paredz nodalīt Sporta bāzes būves no to funkcionēšanai nepieciešamās zemesgabala daļas Nr. 2.

Zemesgabala daļā Nr. 2 esošā transportlīdzekļu novietne tiek izmantota uz strīdus zemesgabala esošo būvju apmeklēšanai, proti, šā zemesgabala izmantošanas vajadzībām. No iesniegtā kartogrāfiskā materiāla izriet, ka, nodalot strīdus zemesgabala daļu Nr. 2, caur kuru pašlaik tiek nodrošināta piekļuve uz strīdus zemesgabalā esošajām būvēm, pie skatītāju tribīnēm iespējams piekļūt tikai no trases puses, nevis vairs pa celiņiem tribīņu aizmugurē.

Nodalot strīdus zemesgabala daļu Nr. 2 no pārējām strīdus zemesgabala daļām, tiks pārkāpts Rīgas domes 2005. gada 20. decembra saistošo noteikumu Nr. 34 „Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi” 154. punkts.

[5.8] Spriedumā secināts, ka līdzpieteicēju iecere strīdus zemesgabala sadalīšanā, šīs sadales mērķis un iecerētā turpmākā rīcība ar zemes vienībām neatbilst normatīvo aktu prasībām un līdz ar to zemes ierīcības projekta izstrāde atbilstoši konkrētajam iesniegumā norādītajam priekšlikumam nav pieļaujama.

[5.9] Spriedumā norādīts, ka arī šobrīd lietā nav konstatējami jauni apstākļi, kas konkrēto zemes ierīcības projekta izstrādes priekšlikumu padarītu par pieļaujamu. Savukārt līdzpieteicēju pārstāvja tiesas sēdē norādītā ekonomiskā interese un neizdevīgā situācija no piespiedu nomas attiecībām nevar būt par pamatu strīdus zemesgabala sadalīšanai, ja tā nav pieļaujama atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

[6] Par Administratīvās rajona tiesas 2021. gada 26. marta spriedumu līdzpieteicēji iesniedza apelācijas sūdzību, kas pamatota ar turpmāk minētajiem apsvērumiem.

[6.1] Pirmās instances tiesa, nosakot nepieļaujamības kritērijus zemes ierīcības projekta izstrādei, nepareizi piepildīja Zemes ierīcības projekta noteikumu 11.2. apakšpunkta pēdējā teikumā iekļautās tiesību normas saturu.

Pašvaldībai, saņemot īpašnieku ierosinājumu par zemes ierīcības projekta izstrādi, šajā procesa sadaļā ir jāpārbauda tikai un vienīgi tas, vai normatīvajos aktos ir noteikts kategorisks un nenovēršams aizliegums zemes ierīcības projekta izstrādei. Ja šķērsli ir iespējams novērst, tad nevar uzskatīt, ka normatīvie akti nepieļauj zemes ierīcības projekta izstrādi.

[6.2] Sākotnējā procesa stadijā strīdus zemesgabala sadales pieļaujamības jautājums ir risināms Zemes ierīcības projekta noteikumu 11.2. apakšpunkta ietvaros, savukārt noslēguma procesa stadijā Zemes ierīcības projekta noteikumu 27. punkta ietvaros.

[6.3] Nacionālās sporta bāzes statuss nav uzskatāms par kategorisku un nepārvaramu šķērsli zemes ierīcības projekta noteikumu izsniegšanai un to nevar attiecināt uz Zemes ierīcības projekta noteikumu 11.2. apakšpunkta pēdējā teikumā iekļautās tiesību normas saturu.

Pirmās instances tiesa nepareizi novērtējusi līdzpieteicēju pārstāvja tiesas sēdē norādītos iebildumus par Sporta bāzes statusu un zemes gabalu iekļaušanu Sporta bāzes sastāvā.

Tiesa spriedumā nepareizi piemērojusi likuma „Par nacionālās sporta bāzes statusu” 4. pantu.

[6.4] Likuma „Par nacionālās sporta bāzes statusu” 9. pantā ietvertās tiesību normas pieļauj sadalīt, atsavināt un apgrūtināt nacionālo sporta bāzi veidojošo nekustamo īpašumu. Līdz ar to nevar uzskatīt, ka nacionālās sporta bāzes statuss ir nenovēršams un kategorisks šķērslis Zemes ierīcības projekta noteikumu 11.2. apakšpunkta izpratnē, kura dēļ būtu nepieļaujama zemes ierīcības projekta izstrādes nosacījumu izsniegšana.

[6.5] Ja tiesa uzskatīja, ka nacionālās sporta bāzes statuss ir uzskatāms par šķērsli zemes ierīcības projekta izstrādes nosacījumu izsniegšanai, tiesai bija pienākums pārbaudīt arī nacionālās sporta bāzes statusa piešķiršanas pamatu.

[6.6] Līdzpieteicēji nepiekrīt spriedumā izdarītajam pierādījumu novērtējumam, kā arī uzskata, ka tiesa nav piemērojusi objektīvās izmeklēšanas principu un noskaidrojusi patiesību lietā.

Nekustamajam īpašumam (zemes vienībām) nekad nav bijis piešķirts nacionālās sporta bāzes statuss. Līdz ar to zemes reforma nekādā veidā nevarēja ietekmēt vai apgrūtināt Sporta bāzes darbību. Turklāt trešā persona 2014. gada 15. aprīļa vēstulē Nr. 11.11-10/898 ir norādījusi, ka tai nav iebildumi daļu teritorijas izslēgt no nacionālās sporta bāzes teritorijas.

Tiesa nav vērtējusi, ka piekļuve zemesgabaliem ir iespējama un dzīvē tiek arī īstenota caur trešās personas īpašumā esošo zemesgabalu, kas robežojas ar strīdus zemesgabalu.

[7] Departaments paskaidrojumos par līdzpieteicēju apelācijas sūdzību norāda, ka tā nav pamatota un to neatzīst, pamatojoties uz turpmāk minētajiem apsvērumiem.

[7.1] Departaments uztur iepriekš rakstveidā un mutvārdos sniegtos paskaidrojumus.

[7.2] Zemes sadales priekšlikums ir materiāli prettiesisks pēc būtības gan no teritorijas plānošanas viedokļa, gan tādēļ, ka strīdus zemesgabals visā tā platībā tiek izmantots Sporta bāzes darbības nodrošināšanai, līdz ar to nav pamata turpināt šāda priekšlikuma virzību.

[7.3] Nav pamatots līdzpieteicēju arguments, ka tiesai bija pienākums pārbaudīt arī nacionālās sporta bāzes statusa piešķiršanas pamatu, jo šāds lūgums pārsniedz prasījuma robežas. Pirmās instances tiesa pamatoti norādījusi, ka minētais jautājums ir izskatāms citas tiesvedības ietvaros. Līdz ar to nav nozīmes līdzpieteicēju norādītajiem argumentiem par Ministru kabineta 2010. gada 30. decembra rīkojumu Nr. 790 „Par nacionālās sporta bāzes statusa piešķiršanu Biķernieku kompleksajai sporta bāzei" (turpmāk – rīkojums Nr. 790).

[7.4] Nav iedomājama sporta infrastruktūras un būvju izmantošana bez attiecīgas zemes vienības, kas būtu neloģiski no ēkas un zemes vienotības principa apsvērumiem.

[7.5] Mērķi turpināt izmantot strīdus zemesgabalu Sporta bāzes vajadzībām arī nākotnē apliecina Konceptuālais ziņojums. Līdz ar to līdzpieteicēji ir nepareizi secinājuši, ka atteikums zemes ierīcības projekta noteikumu izsniegšanai ir trešās personas viedoklis par konkrēto situāciju.

[7.6] Pirmās instances tiesas spriedumā izdarītie secinājumi ir pareizi, kā arī nav pamatota līdzpieteicēju norāde, ka pirmās instances tiesa ir nepareizi novērtējusi pierādījumus.

[8] Trešā persona paskaidrojumos par līdzpieteicēju apelācijas sūdzību uzskata to par nepamatotu un noraidāmu, pamatojoties uz turpmāk minētajiem apsvērumiem.

[8.1] Pirmās instances tiesa (*ex officio*) ir objektīvi noskaidrojusi lietas apstākļus un devusi tiem vispusīgu un pamatotu juridisku vērtējumu.

[8.2] Trešā persona uztur iepriekš sniegtos paskaidrojumus.

[8.3] Jebkuras līdzpieteicēju iepriekšējas sarunas vai sarakste ar trešo personu par iespējamu rīcību ar līdzpieteicējiem piederošajiem īpašumiem Sporta bāzes teritorijā, kā arī to iespējamu izslēgšanu no nacionālās sporta bāzes teritorijas nevar tikt attiecināta uz pārsūdzēto lēmumu. Turklāt jebkura atsaukšanās uz sarunām vai saraksti starp trešo personu un līdzpieteicējiem nevar tikt vērtēta atrauti no situācijas apstākļiem un kopējā konteksta, kā arī tai nav juridiski saistoša rakstura, kamēr jebkura panāktā vienošanās nav atbilstoši noformēta, aptverot darījuma būtiskos nosacījumus.

Tieši pretēji, līdzpieteicēju norāde uz sarunām ar trešo personu par līdzpieteicējiem piederošu zemes īpašumu iespējamu izslēgšanu no Sporta bāzes teritorijas, norāda uz faktu, ka līdzpieteicēji apzinās, ka nacionālās sporta bāzes statuss tieši attiecināms arī uz zemes īpašumiem, kas atrodas teritorijas robežās, nevis tikai būvēm un vidi.

[8.4] Līdzpieteicēji apelācijas sūdzībā nav norādījuši jaunas ziņas par faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem, kas nebūtu zināmas un izvērtētas pirmās instances tiesā, un būtu par pamatu pirmās instances tiesas sprieduma atcelšanai.

Motīvu daļa

[9] Pārbaudījusi lietas materiālus un izvērtējusi lietā esošos pierādījumus, apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība nav pamatota un pieteikums ir noraidāms.

[10] Pārbaudot Administratīvās rajona tiesas 2021. gada 26. marta sprieduma motivāciju, apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa ir pareizi konstatējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus un spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pietiekams, līdz ar to apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307. panta ceturto daļu pievienojas pirmās instances tiesas lietas apstākļu konstatējumam un sprieduma motivācijai, to neatkārtojot. Papildus apgabaltiesa norāda turpmāk minēto.

[11] Pieteicēji uzskata, ka pirmās instances tiesa nepareizi interpretējusi Zemes ierīcības projekta noteikumu 11.2. apakšpunkta pēdējā teikumā iekļautās tiesību normas saturu. Apelācijas sūdzībā arī pausts viedoklis, ka pašvaldībai, saņemot īpašnieku ierosinājumu par zemes ierīcības projekta izstrādi, šajā procesa sadaļā ir jāpārbauda tikai un vienīgi tas, vai normatīvajos aktos ir noteikts kategorisks un nenovēršams aizliegums zemes ierīcības projekta izstrādei. Apgabaltiesa, turpmāk norādīto apsvērumu dēļ, šos pieteicēju iebildumus noraida kā nepamatotus.

Zemes ierīcības projekta noteikumu 11. punktā ir sniegts secīgu darbību, no kurām sastāv projekta izstrādes un apstiprināšanas process, uzskaitījums. Cita starpā noteikumu 11.2. apakšpunktā ir noteikts, ka vietējā pašvaldība izsniedz

ierosinātājam projekta izstrādes nosacījumus, vienlaikus ietverot normu par to, ka gadījumā, ja normatīvie akti nepieļauj projekta izstrādi, pašvaldība atsaka izsniegt projekta izstrādes nosacījumus, pieņemot attiecīgu lēmumu.

Vērtējot šīs normas saturu, būtiski ir ņemt vērā to, ka zemes ierīcības projekta izstrāde nav aplūkojama kā patstāvīga un pabeigta darbība zemes ierīcības procesa tvērumā. Šāda projekta izstrāde ir vērsta uz noteikta mērķa sasniegšanu, kas izskatāmajā gadījumā ir zemes gabala sadalīšana. Tieši zemes gabala sadalīšana un jaunu patstāvīgu nekustamo īpašumu izveide ir gala uzdevums, kura īstenošanai nepieciešams veikt tādu starpdarbību jeb secīgu sagatavošanās darbību kā zemes ierīcības projekta izstrāde. No norādītā izriet, ka pašvaldībai, lemjot par zemes ierīcības projekta izstrādes nosacījumu izsniegšanu, ir jāpārbauda nevis tas, vai kādā normatīvajā aktā ir paredzēts aizliegums zemes ierīcības projekta izstrādāšanai, bet gan tas, vai kādā no normatīvajiem aktiem ir ietverti nosacījumi vai priekšnoteikumi, kuru dēļ personu iecerētā zemes gabala sadale nebūtu tiesiski pieļaujama. Turklāt, kā to pamatoti norādījusi pirmās instances tiesa, zemesgabala sadales jautājuma iespējamība ir vērtējama iespējami agrākā procesa norises stadijā. Tas izriet no Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10. panta piektajā daļā nostiprinātā labas pārvaldības principa, atbilstoši kuram valsts pārvaldei ir jānodrošina taisnīgu procedūru īstenošana saprātīgā laikā ar mērķi panākt, lai tiktu ievērotas privātpersonas tiesības un tiesiskās intereses. Proti, ja ir identificējami iemesli, kuru dēļ privātpersonai būtu atsakāma viņas ieceres īstenošana, ir vēlams to darīt iespējami agrākā laika posmā, tādējādi neradot situāciju, ka privātpersona nelietderīgi ieguldītu līdzekļus procesā, kura gala rezultātā tā nespēs panākt sev vēlamo iznākumu. Iespējami agra vērtējuma izdarīšana nodrošina arī to, ka netiek radīts pamats tam, lai persona vēlāk vērstos pret iestādi ar prasījumu par zaudējumu atlīdzināšanu.

Ievērojot norādīto, apgabaltiesa atzīst, ka no Zemes ierīcības projekta noteikumu 11.2. apakšpunkta pēdējā teikumā ietvertās normas izriet, ka, lemjot par zemes ierīcības projekta nosacījumu izsniegšanu, konkrētajā gadījumā primāri izšķiroši svarīgs ir vērtējums par apstākļiem, kuru dēļ nebūtu pieļaujama strīdus zemesgabala sadalīšana, nevis vērtējums par to, vai kādā normatīvajā aktā ir noteikts aizliegums ierosināt zemes ierīcības projekta izstrādi.

[12] Apelācijas sūdzībā norādīts, ka rīkojums Nr. 790 ir prettiesisks. Pieteicēji uzskata, ka pirmās instances tiesa ir nepareizi interpretējusi likuma „Par nacionālās sporta bāzes statusu" 4. pantā ietverto jēdzienu „vide", jo sporta bāzes statusu var piešķirt būvēm un videi, bet nevis zemes gabalam. Vienlaikus pausts viedoklis, ka nacionālās sporta bāzes statuss nav normatīvajos aktos noteikts kā šķērslis tam, lai nebūtu pieļaujama šādas sporta bāzes sastāvā esoša zemes gabala sadale.

Vērtējot šos pieteicēju iebildumus apgabaltiesa norāda, ka atbilstoši rīkojuma Nr. 790 2.1.6. apakšpunktam strīdus zemesgabals visā tā platībā ietilpst Sporta bāzes sastāvā. Lai arī pieteicēji apelācijas sūdzībā ir izteikuši virkni apsvērumu saistībā ar rīkojumu Nr. 790, apgabaltiesa, līdzīgi, kā to ir norādījusi pirmās instances tiesa, norāda, ka izskatāmās lietas ietvaros nav vērtējama rīkojuma Nr.7 90 spēkā esība vai tiesiskums, bet vērā ir ņemams minētais par strīdus zemesgabala esību sporta bāzes sastāvā.

Apgabaltiesa arī nesaskata pamatu tam, lai atzītu, ka strīdus zemesgabals neaptvertos ar likuma „Par nacionālās sporta bāzes statusu" 4. pantā ietverto jēdzienu „vide". Proti, minētā likuma 4. pantā noteikts, ka nacionālā sporta bāze ir speciāla sporta vajadzībām celta vai piemērota būve, kā arī vide (laukumi, celiņi sporta nodarbībām, veselības takas u.tml.), kurai neatkarīgi no tā, kā īpašumā šī būve vai vide atrodas, šajā likumā noteiktajā kārtībā piešķirts nacionālās sporta bāzes statuss. No likumdevēja sniegtā vides objektu uzskaitījuma skaidri izriet, ka sporta bāzes statuss ir piešķirams to veidojošajiem elementiem – dažāda veida būvēm, tajā skaitā inženierbūvēm. Tomēr vispār zināms ir fakts, ka būves nepastāv atrauti no zemes, uz kuras tās ir izvietotas – vispārējā gadījumā skrejceliņš, sporta laukums vai motosporta trase nevar pastāvēt bez sasaistes ar zemi, uz kuras šie objekti ir izvietoti, kā arī šo objektu ekspluatācijai var būt nepieciešama zeme, kas neatrodas tieši zem pašām būvēm.

Līdz ar to, lai arī normas tekstā tas tiešā veidā nav noteikts, ar jēdzienu „vide" šīs normas tvērumā ir saprotams arī zemes gabals, uz kura ir izvietoti nacionālo sporta bāzi veidojošie elementi.

[13] Savukārt vērtējot pieteicēju iebildumu, ka nacionālās sporta bāzes statuss normatīvajos aktos nav noteikts kā šķērslis strīdus zemesgabala sadalei, vispārīgi to būtu pamats atzīt par pareizu.

Ne likumā „Par nacionālās sporta bāzes statusu", ne kādā citā normatīvajā aktā šāda statusa esība nav noteikta kā šķērslis šādu darbību veikšanai. Tomēr šāda statusa esība ir pamats tam, lai veiktu vērtējumu par sadales pieļaujamību. Tas, apgabaltiesas vērtējumā, izriet no apsvēruma, ka atbilstoši Zemes ierīcības likuma 2. pantā cita starpā noteiktajam, zemes ierīcības mērķis ir sekmēt zemes īpašumu sakārtošanu, kā arī zemes resursu ilgtspējīgu izmantošanu. Īpašuma sakārtošanas un ilgtspējīga izmantošana nepārprotami ir saistāma ar to funkciju, kuras īstenošanai zemes gabals tiek izmantots.

Kā tas konkrētajā lietā noskaidrots, strīdus zemesgabals tiek izmantots tieši nacionālās sporta bāzes funkciju nodrošināšanai. Savukārt no likuma „Par nacionālās sporta bāzes statusu" anotācijas izriet, ka nacionālās sporta bāzes statusa piešķiršana ir mehānisms valstij izvirzītā mērķa – sabiedrības vajadzību apmierināšana bērnu un jauniešu fiziskā un garīgā attīstībā, sportistu sagatavošana augstas klases sasniegumiem sportā, valsts vārda nešana starptautiskajā arēnā, valstī nodrošināto iespēju izmantošana jebkuram interesentam, citu valstu sportistiem treniņiem un starptautiskajām sacensībām – sasniegšanai (*titania.saeima.lv/LIVS/SaeimaLIVS.nsf/0/1AF33C7E6061F314C22573B8003BEDEC?OpenDocument*, skatīts 2021. gada 17. novembrī).

Savstarpējā sakarībā vērtējot Zemes ierīcības likumā definēto zemes ierīcības pasākumu mērķi un mērķi, kuru valsts īsteno ar nacionālās sporta bāzes statusa piešķiršanu, secināms, ka strīdus zemesgabala sadalīšanas procesā obligāti ir

vērtējams tas, vai šādu darbību veikšana saskanēs ar sporta bāzes funkcionēšanas mērķi. Turklāt no iepriekš norādītā par mērķi, kura sasniegšanai kādai sporta būvei tiek piešķirts šāds īpašs statuss, izriet, ka valsts un sabiedrības intereses šādā situācijā ir atzīstamas par prevalējošām pār privātpersonu interesēm brīvi rīkoties ar īpašumu. Tas cita starpā izriet arī no likuma „Par nacionālās sporta bāzes statusu" 4. pantā noteiktā, ka sporta bāzes statusa piešķiršanas procesā nav svarīgi, kā īpašumā šī būve vai vide atrodas.

[14] Izskatāmajā lietā noskaidrots, ka strīdus zemesgabals visā tā platībā ir iznomāts sporta bāzes funkciju nodrošināšanai. Atbilstoši Konceptuālā ziņojuma 1.1. apakšpunktā norādītajam Sporta bāzes infrastruktūrā ietilpstošās būves aizņem ~50 procentus no strīdus zemes gabala platības. Konceptuālā ziņojuma 2.1. apakšpunktā arī norādīts, ka uz zemes gabala ar kadastra Nr. /kadastra numurs B/un strīdus zemesgabala atrodas nozīmīga Sporta bāzes infrastruktūras daļa – kopā 52 Sporta bāzes sastāvā ietilpstošas būves, kas nepieciešamas tās darbības nodrošināšanai. Minētais ar lielu skaidrību norāda, ka strīdus zemesgabals ir nepieciešams Sporta bāzes tālākai funkcionēšanai un attīstībai. To savos paskaidrojumos nepārprotami ir norādījusi arī trešā persona.

Turklāt, pretēji paskaidrojumā par projekta izstrādes mērķi norādītajam (*lietas 68. lapa*), ka zemes gabala daļa, kuru paredzēts nodalīt kā teritoriju Nr. 2, netiek izmantota sporta bāzes darbības nodrošināšanai, ir konstatējams, ka šajā zemesgabala daļā cita starpā atrodas arī ar asfaltbetona segumu klāts stāvlaukums, kas tiek izmantots apmeklētāju transportlīdzekļu novietošanai sporta pasākumu trasē norises laikā.

Ņemot vērā norādīto, apgabaltiesai nerodas šaubas par to, ka strīdus zemesgabals visā tā platībā ir nepieciešams Sporta bāzes funkcionēšanai un attīstībai. Norādītais ir pamats atzīt, ka konkrētajā gadījumā Sporta bāzes kompleksā ietilpstošā strīdus zemesgabala sadalīšana ar mērķi to izmantot apbūvei, kas nav saistīta ar nacionālās sporta bāzes funkciju nodrošināšanu, neatbilst mērķim, kura dēļ Sporta bāzei ir piešķirts nacionālās sporta bāzes statuss. Tas savukārt ir pamats atzīt, ka normatīvie akti nepieļauj pieteicēju iecerēto strīdus zemesgabala sadali, līdz ar ko nav pamata pašvaldībai uzlikt pienākumu izsniegt zemes ierīcības projekta izstrādes nosacījumus.

Tā kā norādītais šķērslis pats par sevi ir tāds, kas liedz strīdus zemesgabala sadali, tad no procesuālās ekonomijas viedokļa nav lietderīgi vērtēt citus pieteicējas iebildumus un pieteicēju pieteikums ir noraidāms kā nepamatots.

[15] Papildus apgabaltiesa norāda, ka sākotnēji nacionālās sporta bāzes statuss Sporta bāzei piešķirts jau ar Augstākās Padomes 1992. gada 3. novembra lēmumu „Par nacionālās sporta bāzes statusa piešķiršanu", tātad ievērojamu laika posmu pirms tam, kad pieteicēji brīvas izvēles vadīti civiltiesiska darījuma rezultātā kļuva par strīdus zemesgabala kopīpašniekiem.

Lietā nav strīda, ka arī būves, kas tiek izmantotas Sporta bāzes darbības nodrošināšanai, uzbūvētas pirms pieteicēji kļuva par strīdus zemesgabala kopīpašniekiem. Līdz ar to pieteicēji jau iegādes brīdī bija informēti par viņu iegādātā īpašuma sastāvu un ar to saistītajiem apgrūtinājumiem.

Apgabaltiesa nekonstatē kādu kompetentas iestādes pieteicējiem sniegtu apsolījumu, ka viņiem tiks nodrošināta iespēja veikt strīdus zemesgabala sadali un izmantošanu funkcijām, kas nav saistītas ar Sporta bāzes darbību.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309. pantu, 329. panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/, sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/, sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums B/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru tiktu izsniegti nosacījumi zemes ierīcības projekta izstrādei zemes vienības /adrese A/ (kadastra apzīmējums /kadastra numurs A/) sadalīšanai.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, kasācijas sūdzību iesniedzot Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnesis referents O.Priedītis

Tiesnese K.Krastiņa

Tiesnese U.Mihailova